

Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit

> Retouradres Postbus 20401 2500 EC Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
Der Staten-Generaal
Binnenhof 4
2513 AA DEN HAAG

Programma DG Stikstof

Bezoekadres

Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres

Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr

00000001858272854000

T 070 379 8911 (algemeen)

F 070 378 6100 (algemeen)

www.rijksoverheid.nl/Inv

Datum 20 februari 2020
Betreft Beantwoording verzoek commissie om overzicht verschillende
middelen voor landbouw

Ons kenmerk

DGS / 20048852

Uw kenmerk

2020Z02826/2020D07054

Geachte Voorzitter,

De vaste commissie voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit heeft verzocht om een overzicht te geven van de verschillende middelen die in de afgelopen drie jaar beschikbaar zijn gesteld voor de landbouw (kenmerk 2020Z02826/2020D07054).

De begroting van landbouw is bij het aantreden van het kabinet ontstaan uit de opsplitsing van de begroting van het voormalige ministerie van Economische Zaken. Daartoe is de begroting van 2018 ingedeeld in twee begrotingsstaten, één voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) en één voor Economische Zaken en Klimaat (EZK) (Kamerstuk 34775 XIII, nr. 8). Vanaf 2019 heeft LNV een eigen begroting (Kamerstuk 35000 XIV, nr. 1).

In het regeerakkoord (2017) staat weergegeven welke beleidsmiddelen het kabinet aanvullend op de oorspronkelijke budgetten ten tijde van de splitsing beschikbaar heeft gesteld voor de landbouw (Kamerstuk 34700, nr. 34):

1. Voor de warme sanering van de varkenshouderij is € 200 miljoen beschikbaar (Kamerstuk 28973, nrs. 200, 206, 213 en 221). Hiervan is € 120 miljoen voor de saneringsregeling bestemd, € 60 miljoen voor de regeling brongerichte verduurzaming stallen en € 12 miljoen voor uitvoeringskosten van beide regelingen. Daarnaast is uit deze enveloppe € 8 miljoen beschikbaar voor flankerende maatregelen in het kader van de Wet verbod pelsdierhouderij.
2. Er is € 75 miljoen beschikbaar gekomen voor bedrijfsopvolging agrarische sector (Kamerstuk 35000 XIV, nr. 70, nr. 99).
3. Voor de uitvoering van het 6^e actieprogramma nitraatrichtlijn is € 60 miljoen beschikbaar gekomen (Kamerstuk 27625, nr. 422).
4. Voor toegepast onderzoek is een olopend bedrag beschikbaar, € 25 miljoen structureel per jaar vanaf 2020 (Kamerstuk 33009, nr. 63).

Het kabinet heeft na het regeerakkoord de volgende aanvullende beleidsmiddelen voor landbouw gereserveerd. Deze middelen zijn grotendeels aan de begroting van het ministerie van LNV toegevoegd (Kamerstuk 35 300 XIV, nr. 2). Hieronder zijn de beschikbare middelen puntsgewijs weergegeven:

1. Vooruitlopend op het klimaatakkoord zijn in 2018 en 2019 uit de klimaatenveloppe van het regeerakkoord van € 300 miljoen middelen beschikbaar gesteld voor maatregelen die in de desbetreffende jaren op korte termijn tot CO₂-reductie konden leiden. Uit de tranche 2018 heeft LNV € 44 miljoen ontvangen en uit de tranche 2019 € 32 miljoen (Kamerstuk 34901, nr. 2 en Kamerstuk 35000 XIV, nr. 6).
2. In 2019 zijn in opvolging van het Urgenda-vonnis extra klimaatmaatregelen getroffen die op korte termijn tot CO₂-reductie konden leiden. In dit kader is € 16 miljoen aan de regeling Energie-efficiëntie glastuinbouw toegevoegd en is een aanvullend budget van € 60 miljoen beschikbaar gesteld voor de hierboven genoemde warme sanering van de varkenshouderij (Kamerstuk 35237, nr. 2). Omdat de saneringsregeling varkenshouderij naast een bijdrage aan de klimaatopgave ook bijdraagt aan de verlaging van de stikstofdepositie, zijn de aanvullende Urgenda-middelen (€ 60 miljoen) ook vermeld in de brief van november 2019 (Kamerstuk 35334, nr. 1). Met de aanvullende middelen voor de saneringsregeling komen meer varkenshouders in aanmerking voor subsidie. Na afloop van de openstellingstermijn op 15 januari 2020 is gebleken dat zich 502 varkenshouders hebben aangemeld. In de brief van 7 februari 2020 (Kamerstuk 35334, nr. 44) heeft het kabinet aangekondigd de ontvangen aanvragen van deelnemers die aan de eisen voldoen, te willen honoreren en de extra kosten bij Voorjaarsnota in te passen.
3. In 2019 is het Klimaatakkoord gesloten waarvoor, aanvullend op de tranche 2018 en 2019 en de Urgenda-middelen, in totaal € 970 miljoen beschikbaar is gekomen voor de periode 2020 t/m 2030.
4. In februari 2020 heeft het kabinet middelen beschikbaar gesteld voor het gericht opkopen van boeren die willen stoppen. Deze komen uit het Klimaatakkoord (€ 100 miljoen) en worden aangevuld uit de begrotingsreserve stikstof (€ 250 miljoen)(Kamerstuk 35334, nr. 44). Daarnaast heeft het kabinet middelen beschikbaar gesteld voor een netwerk van proefbedrijven in de melkveehouderij voor onderzoek, kennisdeling om de uitstoot van methaan en ammoniak te verminderen en brongerichte verduurzaming van stallen. Deze middelen zijn afkomstig uit het Klimaatakkoord. Tezamen met de middelen voor verduurzaming van stallen uit de envelop sanering varkenshouderij van het regeerakkoord (€ 60 miljoen) is voor stallen in de periode 2020-2030 € 172 miljoen beschikbaar.

In de brief van 13 november 2019 heeft het kabinet tijdelijke wetgeving aangekondigd voor projecten die zorgen dat de veiligheid van onze (vaar)wegen en de waterveiligheid worden gegarandeerd (Kamerstuk 35334, nr. 1 en A). Nadelige effecten op de natuur van dergelijke projecten voor nationale wegen- en waterveiligheid zouden worden gecompenseerd. In de aan uw Kamer verzonden brief "Voortgang stikstofproblematiek, maatregelen natuur" geeft het kabinet met de instelling van een wettelijk te verankeren natuurbank invulling aan dit voornemen. De reservering van € 250 miljoen voor natuurherstel en -verbetering wordt voor 50% aangewend in het kader van de natuurbank en voor 50% in het kader van een regeling voor terreinbeherende organisaties voor het nemen van gerichte maatregelen voor natuurherstel en -verbetering ter vermindering van de stikstofgevoeligheid van de natuur.

Voor een specificatie van bovenstaande beleidsmiddelen die op de vastgestelde begroting van LNV van 2020 staan, verwijs ik u naar de bijlage. Voor de beleidsmiddelen die nog op de aanvullende post van Financiën staan en bij een volgend begrotingsmoment naar de begroting van LNV worden overgeheveld, verwijs ik u naar de begroting 2020, tabel pagina 15 en 16 (Kamerstuk 35300 XIV, nr. 2).

Carola Schouten
Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Bijlage

Ons kenmerk
DGS / 20048852

Beschikbare middelen (stand ontwerpbegroting 2020 in € miljoen)												
Extra beschikbaar gesteld voor landbouw (excl. handhaving en uitvoeringskosten)	Herkomst middelen	Bestedings-ritme	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026 t/m 2030	Totaal
Subsidieregeling sanering varkenshouderijen					146	29	5					180
	Regeerakkoord (envelop F29 Cofinanciering warme sanering varkenshouderij)	Enmalige openstelling regeling 2019			86	29	5					120
	Urgenda	Enmalige openstelling regeling 2019			60							60
Innovatie en brongerichte verduurzaming stallen					25,2	29,5	22,7	18,4	16,2	10	50	172
	Regeerakkoord (envelop F29 Cofinanciering warme sanering varkenshouderij t.b.v. brongerichte verduurzaming varkenshouderij)	Openstelling regeling 2x per jaar (2020-2024)			6,1	9,2	10,1	8,4	6,2			40
	Regeerakkoord (envelop F29 Cofinanciering warme sanering varkenshouderij t.b.v. brongerichte verduurzaming pluimveehouderij)	Openstelling regeling in 2020 + onderzoek			7,5	7,5						15

Beschikbare middelen (stand ontwerpbegroting 2020 in € miljoen)												
Extra beschikbaar gesteld voor landbouw (excl. handhaving en uitvoeringskosten)	Herkomst middelen	Bestedings-ritme	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026 t/m 2030	Totaal
	Regeerakkoord (envelop F29 Cofinanciering warme sanering varkenshouderij t.b.v. brongerichte verduurzaming melkgeitenhouderij)	Openstelling regeling in 2020 + onderzoek			0,6	1,8	2,6					5
	Klimaatakkoord (brongerichte verduurzaming veehouderij)	Openstelling regeling 2x per jaar (2020-2030)			11	11	10	10	10	10	50	112
Borgstellingsregeling Vermogensversterkende kredieten (budget voor verliesdeclaraties)	Regeerakkoord (envelop F30 Bedrijfsopvolging agrarische sector)	Jaarlijkse openstelling garantieplafond		50	25							75
6e Actieprogramma Nitraatrichtlijn	Regeerakkoord (envelop F25 Natuur en Waterkwaliteit)	Jaarlijkse toekenningen 2018-2022	11	14	18	17						60
Innovatiemiddelen Wageningen Research	Regeerakkoord (Toegepast onderzoek innovatie)	Jaarlijkse openstelling TO2-regeling	13	18	25	25	25	25	25	25	125	306
Klimaat tranche 2018 (voor bestemming zie Kamerstuk 34 901, nr. 2)	Regeerakkoord (envelop E23 Klimaat)	Eenmalige toekenning	34	3	1	2	2	2				44
Klimaat tranche 2019 (voor bestemming zie Kamerstuk 35 000 XIV, nr. 6)	Regeerakkoord (envelop E23 Klimaat)	Eenmalige toekenning		29	3							32

Beschikbare middelen (stand ontwerpbegroting 2020 in € miljoen)												
Extra beschikbaar gesteld voor landbouw (excl. handhaving en uitvoeringskosten)	Herkomst middelen	Bestedings-ritme	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026 t/m 2030	Totaal
Geïntegreerde aanpak uitstoot methaan en ammoniak	Klimaatakkoord (Veehouderij)	Pilots en onderzoek			6	6	5	5	5	5	25	57
Kas als Energiebron (subsidies EG)	Klimaatakkoord (Glastuinbouw)	Jaarlijkse openstelling regeling			13,5	15,5	15,5	16,5	15,5	12,5	62,5	151,5
Kas als Energiebron (opdrachten innovatie)	Klimaatakkoord (Glastuinbouw)	Jaarlijkse toekenningen			12,5	10,5	7,5	8,5	8,5	8,5	42,5	98,5
Energie-efficiëntie glastuinbouw (EG)	Urgenda	Eenmalige openstelling regeling			4	12						16
Innovatieagenda energie	Urgenda	Eenmalige toekenning				2,5						2,5
Bodemkoolstof (kennisverspreiding en innovatie)	Klimaatakkoord (Landbouwbodems)	Jaarlijkse toekenningen			7	7						14
Advisering agrarische ondernemers m.b.t kringlooplandbouw	Klimaatakkoord (voedsel- verspilling)	Jaarlijkse toekenningen			1	1	0,5	0,5	1	1	5	10
Voedselverspilling	Klimaatakkoord (voedsel- verspilling)	Jaarlijkse toekenningen			1	1	0,5	0,5				3
Gerichte opkoop veehouderijen					0	0	0					350
	Klimaatakkoord (veehouderij rondom Natura 2000-gebieden)	3 tranches (100 mln, 100 mln, 150 mln)			<i>nader te bepalen</i>							100
	Begrotingsreserve stikstof	3 tranches (100 mln, 100 mln, 150 mln)			<i>nader te bepalen</i>							250